

EUs Östersjöstrategi – från ord till handling

Offentliggörandet av 2010 års Swedish Baltic Sea Water Award

Seminarium i Almedalen 2010

Visby, Sweden

7 juli, 2010

Joachim Stymne, statssekreterare åt biståndsminister Gunilla Carlsson:

Östersjön är ett möjligheternas hav. Det är viktigt att se till att den ekonomiska och sociala utvecklingen går hand i hand med en förbättrad miljö. Sverige har på senare tid har gjort flera insatser för att förbättra situationen i Östersjön. Bland annat har man arbetat aktivt med att förbereda implementeringen av Baltic Sea Action Plan. Regeringen har även allokerat 100 miljoner EUR till arbetet med havsmiljö sedan 2006.

UD instiftade Swedish Baltic Sea Water Award för att belöna initiativ som bidrar till en bättre havsmiljö i Östersjön. Mottagarna av 2010 års utmärkelse är Prof. Maciej Nowicki och Prof. Marek Gromiec från Polen. Priset administreras av Stockholm International Water Institute. Läs mer i pressmeddelandet:

<http://www.siwi.org/sa/node.asp?node=967>.

Professor Maciej Nowicki:

Polen har kommit långt på mycket kort tid. 1989 saknade samtliga polska kuststäder avloppsreningsverk. Totalt släpptes 68 % av allt avloppsvatten i Polen ut orenat i floder och vattendrag.

1990-1991 var Nowicki med om att formulera den första nationella miljöstrategin. Strax därefter grundade han EcoFund – ett initiativ som erbjöd andra länder att investera pengar i miljöteknik och -projekt i Polen. Utbytet gav vinst åt båda parter: De utländska intressenterna fick marknadsföra sig på den polska marknaden och Polen fick finansiering till välbehövliga miljöprojekt. Sedan EcoFund grundades har man bland annat lyckats bygga 65 avloppsreningsverk och mer än 1000 km av avloppsledning. Därigenom har näringstransporten från den polska kusten till Östersjön minskat med 60-80 %.

Professor Marek Gromiec:

I mitt arbete ger jag råd och stöd till den polska regeringen kring vattenanvändning och -hantering. Jag anser att det är viktigt att titta på vattenkvalité ur ett bredare perspektiv och att arbeta tvärvetenskapligt genom att kombinera vattenanalyser med studier av bland annat socioekonomi. Landanvändning är också ett område som inte får glömmas bort. Det är viktigt att miljöförstöring ges ett ekonomiskt värde.

Amelie von Zweigbergk, tf. EU-minister:

Östersjöstrategin är en "svensk strategi" – vi var drivande från början och spelar nu en viktig roll i att se till att vi inte tappar fart i implementeringsfasen. Själva syftet med strategin är att få vår del av EU att bli extra bra inom en del områden. Vi är en stor grupp, tillsammans kan vi göra stora förbättringar inom ekonomi, rörlighet och miljö. Mest handlar strategin om att skapa en gemensam färdriktning. Att Östersjöstrategin är en framgångsrik idé bevisas av de "copy cats" som redan växt fram. Bland annat planeras en regional strategi för Donau. Att det är många som tycker att det här är ett bra sätt att arbeta på är en seger i sig.

Östersjöstrategins fyra ben är Miljö, Tillväxt, Attraktivitet och Säkerhet. Av dessa fyra områden är det miljön som är den svenska regeringens prioritet. Men även inom de andra områdena finns det fördelar att vinna som kan användas i arbetet för en bättre miljö. Genom bättre samarbete, gemensamma säkerhetsregler och koordinerade system och färdvägar kan vi undvika grundstötningar, stoppa vaneförbrytare som tömmer avfall och tankar till havs samt komma åt illegala transporter.

Utfrågning av Amelie von Zweigbergk och Anders Ygeman (s) av Jakob Granit, SIWI

Jakob: Räcker Östersjöstrategin och HELCOM till för att komma tillrätta med övergödningen i Östersjön?

Amelie: Nej, det räcker inte. Men med strategin får vi samarbetsvinster och nytta av att se bortom sitt eget land. Det är det allmänna arbetet inom EU som är viktigt, inte minst jordbrukspolitiken. Beroende på hur man lägger upp jordbruksstödet får vi olika effekt på Östersjön. Det är viktigt att lägga mer pengar på forskning och utbildning inom jordbrukssektorn.

Anders: Det är precis vad vi vill. Men regeringen har ju röstat för motsatsen. Dagens jordbrukspolitik slår ut andra länders produktion och lagrar våra egna produkter. Vi tror på det svenska jordbruket, det är miljövänligt. Om vi fick möta andra europeiska länders jordbrukare i öppen konkurrens skulle vår modell vinna. Men som det är nu slås vi ut. Lokal produktion bör gynnas.

Jakob: Leder lokal produktion då alltid till lägre utsläpp?

Anders: Nej, men transportutsläppen minskar. Men det är också viktigt att titta på var man producerar vilken gröda.

Amelie: Det handlar även om solidaritet. Man ska producera rätt gröda på rätt plats. Lokalt producerat är inte alltid lösningen. Öppen handel är nyckeln. Vi kan

ju inte ge u-hjälp och sedan låta bli att ta emot deras varor.

Jakob: Vilka visioner bortom minskade utsläpp har ni för Östersjöstrategin?

Amelie: Ökat samarbete. Att få ett väl fungerande arbetsliv, bra utbildning, forskning och miljö.

Anders: Jag håller med. Det är samarbetet som är den stora vinsten. Här finns det inga motsättningar över blockgränserna.